

3. M. Cimpoi . *A.Busuioc sau tristețea superiorității* // Literatura și arta, 30 oct., 2003.
4. I. Ciocanu. *Literatura română din Republica Moldova*. // Limba Română, 1997.
5. N. Leahu. *Poezia basarabenilor. De la "facere" la "re-facere" și (pre)facere* // O istorie critică a literaturii din Basarabia. Chișinău: Arc, 2004.
6. Gh. Mazilu. *Specificul național în arta și literatura moldovenească* // Nistru, 1989, nr.3.
7. Țurcanu A. *Bunul simț*. Chișinău: Cartier, 1996.
8. M. Ungheanu. *Taina care mă apără*. // Limba Română, Nr.1-4, anul XIX, 2009.

ABORDAREA PRAXIOLOGICĂ A STABILIRII LIMBAJULUI SOCIOPROFESIONAL

Tatiana Gamanji, Victoria Vîntu

Catedra Limba Română și terminologie medical

Summary

Praxiological establishment of socio language approach

Medical jargon is one of professional languages for verbal communication in the field. As an instrument of knowledge and communication, medical language is an indispensable tool for scientific work in the professional practice. Communicative professionalism report as part of medical professionalism, receives multiple facets and because particular responsibility for verbal behavior conducted by medical personnel at all levels and ensuring interdisciplinary medical advice. Training in medicine must create an optimum range for the establishment of successful teaching medical jargon, which combined with other skills can ensure effective communication of the future medical students.

Rezumat

Limbajul profesional medical e unul din limbajele profesionale destinat comunicării verbale în domeniu. Ca instrument de cunoaștere și de comunicare, limbajul medical este indispensabil atât activității științifice, cât și celei de practică profesională. Profesionalismul verbal în calitate de componentă a profesionalismului medical, capătă valențe multiple și datorită responsabilității deosebite pentru comportamentul verbal realizat de personalul medical de toate gradele asigurând și consultul medical interdisciplinar. Formarea profesională în domeniul medicinei trebuie să creeze un domeniu optim pentru constituirea întemeiată pedagogic a Limbajului profesional medical, care, conjugat cu celelalte competențe profesionale, să asigure o comunicare eficientă a viitorilor medici.

Competențele verbal-comunicative profesionale și generale, orale și scrise, se particularizează în practica medicală și datorită necesității de a comunica cu populația Republicii Moldova, căci specialistul medical trebuie să poată aplica cu abilitate atât limbajul medical științific, cât și pe cel uzual, popular, să treacă instantaneu de la un nivel de limbaj la altul, adică să realizeze o comunicare eficientă în albia limbii literare. Imperativul pentru o comunicare profesională și cultură generală de calitate este avansat și de multiple exigențe și rigori ale societății contemporane, care promovează deschiderea pentru comunicarea europeană și cea mondială, pentru integrarea în sistemul de valori universale. Cu atât mai mult este necesar stabilirea/elaborarea unor repere pedagogice speciale și formarea pe acest temei a unui Limbaj profesional medical de calitate. Luând în considerație caracterul eterogen al mediului socio-cultural și lingvistic al Republicii Moldova, care influențează considerabil atât formarea limbajului în general, cât și pe cel de specialitate, precum și în absența unui proiect social de reglementare a limbajelor profesionale, ghidarea instituțională a formării acestor limbaje reprezintă un imperativ pentru științele educației. Cu atât mai mult că medicina practică și cea științifică actuală se realizează în condiții socioprofesionale noi, marcate pe competitivitate, de viteză și intensitate sporită a câmpului informațional. Aceste realități revendică un specialist

dotat cu competențe de autonomie profesională și autonomie verbal-comunicativă în domeniu, manifestate chiar din momentul inițierii practicii medicale.

Limbajul pedagogic potențează profesorului și-i determină comportamentele, deși forța determinantă a acestuia nu exclude manifestarea liberă a potențialului profesorului, a manifestării psiho-comportamentale actuale, el își găsește sensul în demersurile gestionate, care, la rândul lor, sunt valoroase pentru obiectivele spre care tinde. Prin limbajul pedagogic se stabilește o relație normativă, sau deontică între profesori într-o intervenție pedagogică bazată pe reguli de acțiune cu ajutorul cărora este influențat comportamentul profesional. Importanța limbajului pedagogic în structurarea imaginii profesionale este primordială în construirea unui cadru formativ de esență, în vederea asigurării unui învățământ de calitate. Valorificarea limbajului pedagogic generează o mare varietate de acțiuni în funcție de anumite circumstanțe concrete: el provoacă, induce, impune, declanșează activitatea pedagogică, alimentează energetic comportamentul, este un dinamizator educațional, trasează demersul care trebuie realizat și strategiile care urmează să fie aplicate. Dobândirea limbajului este o activitate intelectuală complexă – anume el ne permite să beneficiem din plin și de experiența altora și acest lucru este foarte relevant pentru practica educațională. Rolul central al limbajului este acela de a exterioriza gândurile. Michael Devitt conferă limbajului două roluri primordiale, în raport cu existența umană:

1. de a explica unele comportamente;
2. de a informa despre lume [1, p. 7].

Limbajul pedagogic ca unul dintre formele generale de limbaj este un limbaj al faptelor și al conceptelor științifice. Este necesar de menționat că limbajul pedagogic exprimă, de fapt, competența intelectuală a pedagogului de a pune în valoare informația necesară structurării calitative a unui demers pedagogic. Profesorul îmbină adecvat elementele limbajului în situația pedagogică, pentru a decodifica aceste informații. Anume limbajul pedagogic unește o colectivitate de specialiști, fiind un instrument al activității în domeniu. Marele avantaj al limbajului pedagogic, al transmiterii și explicării informației, este și faptul că devine experiență dintr-o experiență deja validată, nu din contactul direct cu realitatea educațională. Cea mai importantă funcție a limbajului este funcția comunicării, ce se realizează prin includerea tuturor sistemelor subordonate psihicului uman: integrarea cognitivă a informației, integrarea reflexivă de prelucrare a informației, transformarea de valori și semnificații. Prin urmare, limbajul pedagogic are funcția de a capta mulțimile informaționale de toate categoriile și de a le distribui tuturor structurilor pentru prelucrarea după un model specific al limbajului dat în compoziția căruia definitoriu este conceptul, nu cuvântul [2, p. 127]. În cadrul supus analizei, modelele de limbaj pedagogic, în viziunea lui V. Dospinescu, sunt construite de către profesor prin utilizarea practică, multiformă și dinamică a fenomenelor lingvistice impuse de grupul de specialiști, de comunitate, de societate și prin frecvența interacțiunilor verbale revelatoare ale reprezentărilor fiecăruia în efortul comun de mediere. În comunicarea pedagogică se realizează trei tipuri de situații de învățare cu funcții formative distincte [3, p. 47-49]:

- O situație deschisă, în care sunt verbalizate problemele activității pedagogice, prin explicarea și organizarea multiplelor ei aspecte.
- O situație de lucru, în care profesorii, punând în aplicare limbajul pedagogic, „experimentează” cunoștințele prin reprezentarea și formularea lor.
- O situație morală, generată de neîmplinirile din primele două tipuri de situații pedagogice, în care antrenarea consolidează coerența acțiunii formative. Prin urmare, este clar că profesorul dobândește metode de inteliecție și de limbaj, care îi permit evidența reprezentării și formulării procesului de cunoaștere și de manipulare a obiectivelor educaționale.

Alain Coianiz propune un reestru al comunicării în general care este valabil, după o interpretare adecvată, și pentru înțelegerea specificului limbajului pedagogic în tranzacția educațională profesor-profesor. Această tranzacție este determinată de condiționările comunicării și de obiectul ei – cunoștințele pedagogice științifice și valorile cognitive ale fiecăruia, care interacționează în schimbul de opinii în vederea unui transfer pozitiv

de valori pedagogice. Pedagogul, acționând comunicativ limbajul pedagogic, transmite colegului valori profesionale, fără să piardă ceva din „eu” său profesional. Din contra, prin această transmitere, el multiplică esența sa profesională. Transmiterea experienței profesionale se face prin intermediul limbajului pedagogic acțional, care este un mijloc de reflecție și examinare a realității educaționale, a fenomenelor pedagogice [4, p. 32]. Reiese că limbajul pedagogic pus în acțiune analitico-sintetică este conceput în termeni de transmitere a cunoștințelor personale, adică se realizează funcția cognitivă a lui – transmiterea cunoștințelor specializate în circumstanțe specializate. Acțiunea profesorului, în acest caz, depășește cadrul cognitiv, având funcția de a pune în valoare subiectul doi în calitatea sa de profesor, ceea ce implică aderarea acestuia la valorile ce i se oferă. Se realizează o contraprestație, care îi angajează pe ambii prin valorile științifice, educaționale, morale, sociale etc. În felul acesta, limbajul pedagogic se materializează în funcția sa de construire a unui complex de cunoștințe personale, cu obligativitatea ambilor de a-și înșuși aceste cunoștințe, de a-și structura continuu competența cognitivă. Contraprestația analitică constituie, așadar, un sistem de schimb, nu numai unul de receptare. Pedagogia pusă în evidență formativă este o pedagogie a activității, iar analiza pedagogică este actul prin care fiecare actor este pus în situația de a transmite și a recepționa opinii bazate pe cogniție. Profesorul își formează o competență profesională interiorizând semnalele venite de la ceilalți actori educaționali. În felul acesta, tranzacția profesională este un act ce își propune modelarea competenței unui actor educațional conștient de funcția sa. Prestația de valori pedagogice este realizată activ prin limbajul pedagogic, care este determinant în distribuirea cunoștințelor, interiorizarea lor de către destinatari și restituirea lor în procesul educațional prin modificări reglatoare conștientizate. Limbajul pedagogic mai are și o funcție esențială de autorizare a purtătorului. Dacă ceea ce se spune este acceptat de către receptor și produce schimbări în comportament din punct de vedere cognitiv și aplicativ, atunci se manifestă recunoașterea subiectului de influență. În domeniul de cunoaștere pedagogică, autoritatea profesională este asimetrică, adică nu este proporțională. Rezultă că un profesor știe și poate mai mult decât altul, că are o competență epistemică mai mare. Autoritatea epistemică este dată de statutul profesorului ca specialist, care stăpânește domeniul profesional la nivel superior. Autoritatea deontică este dată de statutul profesorului ca manager al acțiunii pedagogice pe care o conduce și o realizează [5, p. 179]. Participanții la comunicarea profesională pun la baza străduințelor lor de înțelegere un sistem de referință format din trei domenii: domeniul pedagogic obiectiv, domeniul social și domeniul subiectiv, la care fiecare are acces în mod privilegiat. Validitatea exprimării este conferită de următoarele aspecte: adevăr, corectitudine, autenticitate. Opțiunile pe care le poate face cadrul didactic, ca urmare a unei analize, pot fi între un mod cognitiv, interactiv și expresiv de utilizare a limbajului și între clasele corespunzătoare ale acțiunii constative, reglative și reprezentative. Ei trebuie să aibă dezvoltată competența de a adopta o atitudine obiectivă față de situațiile existente, una conformă cu regulile față de relațiile interpersonale legitim reglementate și una expresivă față de propriile trăiri. Dezvoltarea cognitivă a cadrelor didactice urmează să fie organizată astfel încât să poată fi introdus un mecanism de coordonare a acțiunii pedagogice strategice, orientate pe înțelegere, dependente de ambele părți atât de relația de autoritatea cu persoanele de referință concret, cât și de relația directă cu propriile interese profesionale. Apoi profesorii realizează o competiție prin argumente, pentru a se convinge unul pe altul, adică pentru a ajunge la un consens. În scopul producerii consensului, se utilizează produsul competitorilor orientați pe succes și atâta vreme cât argumentele nu constrâng se merge pe calea schimbărilor de atitudine motivate rațional. Responsabilitatea semnifică orientarea acțiunii în funcție de un acord motivațional, reprezentat ca universal – acționează pedagogic bine cel ce acționează înțelegând. Dacă raportăm aceste idei la nivelul de corelaționare dintre actorii educației în vederea formării personalității obiectului educației, atunci putem afirma că acțiunea pedagogică este un subsistem al activității pedagogice, concentrat la nivelul profesional, care probează capacitatea subiecților de a reacționa la mesajul pedagogic prin intermediul unui comportament de răspuns conștientizat și acceptabil din diverse puncte de vedere.

Bibliografie

1. Devitt, M. Sterelny, K. Limbaj și realitate. Iași: 2000.
2. Păunescu, C. Limbaj și intelect. București, 1973.
3. Dospinescu, V. Semne și cunoaștere în discursul didactic, Iași, 1998.
4. Suruceanu, M. Valoarea acțională a limbajului pedagogic, Chișinău, 2007.
5. Călin, M. C. Teoria și metateoria acțiunii educative. București, 2003.

ARGUMENTAREA ÎN TEXTUL MEDICAL

Ala David

Catedra Limbi Moderne, Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

Summary

This paper has as objective to present the synthesis of the main theoretical approaches in the researches of the argumentation and to initiate some reflections on the argumentation's peculiarities in the medical texts. Beginning with the variety and the complexity of the specialized discourse, the text of medical vulgarization presents a big interest from linguistic and pragmatic point of view. This kind of text is orientated to a public more or less informed about the scientific part of things and which has in its structure argumentative sequences interesting from didactic point of view.

Rezumat

Acest articol are drept obiectiv de a prezenta o sinteza a principalelor repere teoretice în studiul argumentării ca și inițierea unor reflecții asupra particularităților argumentării în textul cu conținut medical. Pornind de la varietatea și complexitatea discursului specializat, textul de vulgarizare medicală prezintă un interes deosebit sub aspect lingvistic și pragmatic. Destinat unui public mai mult sau mai puțin informat despre partea științifică, textul de vulgarizare medicală păstrează anumite secvențe argumentative care urmează să fie abordate și sub aspect didactic.

Actualitatea

Conceptul de argumentare, așa cum este perceput astăzi, își are originea în Antichitatea greacă și constituie un punct de plecare în teoretizarea și studiul tehnicilor discursive ca și în delimitarea unor noi problematici la nivel de lingvistică a textului. Astfel argumentarea definită în viziunea neo-clasicilor C. Perelman și L.Olbrechts-Tyteca(1970) caută să modifice diferite reprezentări, fapte, punând accentul pe aspectul persuaziv, negând fapte în scopul de a provoca interlocutorul. Mai mult decât dimensiunea pragmatică, teoria argumentării tinde astăzi să evidențieze una din principalele activități ale limbii prin depășirea limitelor caracterului informativ a unui enunț și trecând la ceea ce ghidează interlocutorul sau cititorul spre concluzii concrete.

Obiectivele lucrării

În ceea ce urmează, noi ne propunem să delimităm unele repere teoretice care ar permite identificarea principalelor mecanisme de argumentare în textul de specialitate medicală. Ținând cont de etapa incipientă a cercetărilor ne vom referi la un anumit tip de text și anume cel de vulgarizare medicală, cu caracter informativ-descriptiv și secvențe argumentative, interesant sub aspect didactic de exploatare în cadrul orelor de limbă franceză de specialitate.

Teoria argumentării în vorbire, așa cum este dezvoltată de J.-C. Anscombe și O. Ducrot pornește de la relația mai mult sau mai puțin generală între afirmațiile „vorbind noi facem referință la lumea reală, vorbind noi gândim, argumentăm, deducem, sarcina lingvistului atunci când se ocupă de semantică și pragmatică este de a oferi o teorie a limbii capabilă să țină cont de capacitățile discursive ale vorbirii”. J.-C. Anscombe [1989: 13]. Astfel afirmația „*orice enunț*